

Barcelona 22 de maig de 1931

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY LV - 2707

Preu: 20 cts. - Atrassats, 40

Propaganda monàrquica

—Això de la crema dels convents no ens ha sortit bé.
La millor propaganda fóra fer assassinar el rei.

CASA BASTIDA

Passeig de Gràcia, 18 - Telèfon núm. 15247 - BARCELONA

Gran BASAR de Sastreria i Camiseria, sistema Nordamericà i a preus de gran liquidació

La nostra modernitat ens posa fora de tota competència per les raons següents

52 anys d'experiència

Capital propi formidable

Existències fantàstiques

La nostra producció reuneix els millors avantatges: adaptació a les exigències de la moda, millorament progressiu de la confecció, les millors teles emprades en les nostres labors, una rebaixa de preus continuada; tot això per oferir a la nostra joventut la indumentària més excel·lent i ensem més econòmica.

Secció preferent: la de Sastreria, ampliada amb un assortit immens i selecte de vestits per homes, jovenets i nois de totes les edats, des de 25, 40,50 i 60 pessetes els més bons.

100.000 pantalons, a 5, 8, 10, 12 i 15 pessetes els més superiors.

En la Secció de Mida trobareu un assortit selecte de llanetes i estams de bon gust, última creació, i tall anglès, a 50, 60, 70, 80, 90 i 100 pessetes.

Tenim muntada una Secció ultraràpida que pot presentar els encàrrecs a les quatre hores.

Els nostres viatges continus a Paris i Londres ens permeten oferir la moda en el seu darrer moment. Les nostres escaparates us ho demostren.

Impermeables, trinxeres i Plomes, des de 15 ptes. Guardapols, des de 5,95, i gorres des de 0,95 ptes. Americanes Sport i Bruses Golf, des de 25 ptes.

SECCIÓ DE CAMISERIA

100.000 Camises blanques, des de 3,95 pessetes
100.000 Camises color, des de . . . 4,95 "
100.000 Païames, des de . . . 5,95 "
100.000 Calçotets, des de . . . 1,95 "

En la Secció de Camises i Calçotets a mida, tenim una gran existència en teles i dibuixos de totes classes, fins les més fines i selectes, que oscil·len, els calçotets, de 4 a 10 pessetes, i les camises, des de 10 a 25 pessetes.

Tots els nostres clients són obsequiats amb diversos presents i segells d'Estalvi Popular de la Caixa de Pensions per a la Velleja i d'Estalvis.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

L'estel de l'Estatut

L'ESTATUT de Catalunya és cosa de pocs dies. Els homes que seran elegits en segon grau per a representar la Generalitat de Catalunya hauran de treballar sobre una obra jurídica realitzada, sembla, per tots els sectors de Catalunya. Abans, però, en dir tots els sectors de Catalunya, també es volia significar les mateixes forces que suara hi han pres part; però llavors estaven en minoria les es-

querres; i qui duia la veu eren les dretes, representades, de vegades, amb màxima dignitat, de vegades amb astúcia per la "Lliga Regionalista". L'obra de l'Estatut serà una obra de Catalunya; però l'obra de l'Estatut d'avui serà l'obra d'una Catalunya republicana, liberal, democràtica, socialitzant. Es a dir, que l'obra de la Catalunya d'ara no serà filla d'un dretisme habilidosament amagat en el problema liberal del nacionalisme oprimat, sinó que alhora que obrirà la porta del nacionalisme oprimat, donarà ales a l'individualisme, fins ara tan oprimat com el nacionalisme català. No serà l'obra d'uns homes que admetien en l'Estatut de 1919, que feia molt contents els "mitjos liberals", en el qual es posava en la màxima autoritat catalana la figura d'un capità general convertit en virrei; no serà l'obra d'uns homes que no tan sols admetien l'obra de l'Església com a col·laboradora de la seva pròpia labor estatal, sinó que àdhuc li donaven la direcció i la posaven sota la seva advocació. No serà tampoc l'obra d'uns homes que tancaven els ulls al problema social i creien encara en la resurrecció dels gremis medievals, més que com a forma social, com a espectre tradicionalista i folklòric. No serà, amics, l'obra d'uns homes que creien que Catalunya no tenia més ambició que la de poder parlar amb la seva llengua i deixar que les coses socials marxessin per un camí obscur i indeterminat. L'obra de l'Estatut serà avui, amics, l'obra d'uns homes que no són tan sols catalanistes, sinó que alhora senten bategar dintre seu el sentiment civil de la seva obra, la seva comprensió socialista i el seu altíssim fervor democràtic.

L'Estatut de 1931 es diferencia del de 1919 en què mentre aquell era fill de la contemporització, de la burocràcia i del casuisme, aquest d'avui és obra d'empenta sentimental i revolucionària, articulada en una ampla expressió jurídica, perquè totes les revolucions es concreten en lleis generals que són les que el mateix poble es dona. L'Estatut de 1931 no tindrà un general dalt de tot, sinó un home civil. No tanca els ulls davant del paorós proble-

ma social, sinó que li dona marge i llibertat per tal que ell mateix es resolgui humanament. L'Estatut de 1931 no cerca en les paraules i les frases, els punts i les comes, l'amagatall de la vertadera ideologia que l'anima, sinó que diu franca i rodonament el que vol dir i pensa. El problema de Catalunya no sabem si quedarà resolt definitivament. Els pobles avancen, i avancen i cada dia volen més i més, que aquesta és la seva raó d'existir, perquè la vida l'empeny el mateix que als éssers vius. Ningú no es pot plantar a una edat determinada, ni ningú no pot plantar un poble en una mesura política determinada. Però sí sabem que aquest Estatut donarà satisfacció a Catalunya per un llarg marge de temps. Fins ara, Catalunya havia estat sotmesa, vilipendiada, ofesa. Ara, amb sobirania moral plena, demostrarà als altres pobles germans d'Espanya que Catalunya quan té la direcció i l'autoritat autòctona, no és mesquina amb el seu afecte vers els altres pobles hispànics, no és orgullosa ni altisonant, sinó que té l'ample sentit de la generositat i de la germanor.

L'obra que ha d'empendre Catalunya sola, amb els lligams naturals a tota federació estatal, ha d'ésser el testimoni que el dia de demà, anys a venir, pugui esgrimir quan demani a les altres germanes el terme de la seva idealitat a aconseguir, o sigui la del reconeixement lleial que ha d'ésser un poble lliure entre els altres pobles lliures del món. Com digué exactament Ventura Gassol en una frase encertada, l'estel de la bandera de Catalunya no ha d'ofendre Espanya. No hi ha cap estel que sigui solitari. Quan surt el primer estel de la nit, anuncia els altres. Un estel mai no va sol. Va sempre unit a altres estels. No oblidem els estels rutilants que formen la constel·lació magnífica dels Estats Units d'Amèrica del Nord.

FRANCESC MADRID

ELS AMORS DEL BORBÓ

Va haver-hi un temps que, a Madrid, les aventures passionals de l'ex-rei ocupaven el primer pla en les qüestions d'Estat. Aquestes aventures, en les quals solia acompanyar-lo un general molt castís, de trista memòria, van contribuir força a formar la *majeza* política característica del Borbó.

Tothom recorda encara el seu foll entabanament per una gran artista de varietés, dona extraordinàriament seductora i astuta, que es va fer pagar cars, molt cars, els seus favors. Poc després, però, aquesta artista moria en condicions tràgiques i una mica misterioses... Trista sort reservada sovint a tantes i tantes favorites!

* * *

Posteriorment, un dels capricis de l'ex-rei fou també una altra artista, molt popular, reina de la rumba, la qual, en els seus bons temps, segons conta la fama, lliurava fà-

cilment les seves gràcies, curulla d'ansietats morboses...

I, tanmateix, quan l'alcavot de S. M. va anar a proposar-li un "tête-à-tête" reial, la nostra artista, com si l'hagués escomès una serp verinosa, es redreçà, esborronada:

—No... nunca... no— va dir amb el seu lèxic pintoresc.— A mi no me toca ese c... coronado! No quiero acabar después como la pobre J...!

PROMISCUACIÓ

Abans, en els temps inefables i pintorescos de la monarquia—aquells temps que ja no tornaran mai més!—, cada divendres sant els republicans es reunien a sopar, a menjar carn i peix per a fer empipar Déu Nostre Senyor, q. a. c. s.

D'aquests sopars en deien sopars de promiscuació, i feien escriure molta gent d'ànima senzilla i intel·ligència escassa. Els republicans dels sopars de promiscuació eren una mena de dimonis amb americana i bigoti a la Charlot.

Naturalment, el republicanisme dels sopars de promiscuació no ens semblava pas massa intel·ligent. Tan ximple és menjar carn i peix per fer empipar un déu en el qual no creuen, com prohibir que es mengi carn en l'aniversari

de la mort d'aquest déu. Els sentiments religiosos ens semblen dignes de respecte—com els altres—, quan no tenen una relació tan directa amb la cuina.

A més a més, aquesta mena de sopars sempre ens han semblat de mal gust. I no pas perquè tinguem massa simpatia a les sotanes.

Ara, després d'un mes de República—i que duri!—, pensem que potser s'hauran acabat els banquets de promiscuació, però no s'ha acabat la promiscuació.

Per benignitat, per tolerància, per un excessiu respecte, aquest primer mes dona a la República un to gens agradable de promiscuació. Hi ha més republicans de promiscuació—és a dir: que el dia 13 eren monàrquics i el 14 deixaven d'ésser-ho—, que republicans de debò. O, quan menys, es veuen més, figuren més, criden més. Criden tant, que tot ho eixorden i fan venir migranya.

Els Ajuntaments rurals—i alguns no rurals—estan plens d'alcaldes i regidors de promiscuació.

A l'exèrcit hi ha més d'un general de promiscuació.

A la Generalitat de Catalunya, mentre els veritables republicans s'han de quedar més d'una vegada sense poder ésser rebuts, hi entren com en casa pròpia els republicans de promiscuació.

Fins el senyor Maura, ministre, ens ha semblat, alguna vegada, de promiscuació.

I la veritat: no voldríem, ni creïem que convingui, una República de promiscuació.

VIRAI

La guillada dels jesuïtes

—Ja fan bé, de guillar, perquè, si no, els treurien.

DEPORTS

“Mercès sien donades a Déu Nostre Senyor, faedor del món en sis dies, menys les nits, car les dedicava al descans”, perquè gràcies als seus representants a la terra i d'aquesta en el sector de la boxa, senyors To i Aleu, la “I. B. U.” hagi acordat suspendre per sis mesos a la Federació Espanyola i per dos anys a la ciutat de València, a conseqüència dels incidents ocorreguts amb motiu del combat Martínez-Pistulla.

Es, realment, tot un obsequi. I és evident que sense l'actuació intel·ligent, serena i equànime d'aquests dos directius que hem citat, no ho hauríem pas aconseguit. Tant els aficionats, com els altres directius, que acompanyen als senyors To i Aleu en falta direcció de la Federació, però que no han tingut l'encert de secundar-los en aquest afer, són els promotors del Palace, estan més contents que un gos amb un os, amb motiu de la dita suspensió. I ara! Tanmateix aquest honor no s'havia abastat mai aquí! El devem als senyors To i Aleu, i els l'hem d'agrair. Potser que els dediquéssim un homenatge de simpatia i d'adhesió, o un sopar. Exposem la idea d'esquitllentes i esperarem a veure si és rebuda amb simpatia pels aficionats a la boxa. I per a fer boca farem un relat dels fets que han motivat la suspensió.

✽

Heu-vos-el ací: Amb motiu del combat Martínez Alfara-Pistulla, perdut pel primer, “el tigre”, que va resultar un inofensiu gatet, els “apassionats” o exacerbats valencians, agrediren a l'àrbitre Mr. Scheman. I aquesta és la causa inicial de les dues suspensions, que haurien

pogut, de totes maneres, ésser evitades si els directius To i Aleu, representants de l'analfabetisme en el si dels dirigents de la boxa, no s'haguessin entossudit a no voler anar a Brusselles al Congrés.

Es curiós. Mentre els destins de la Federació de Boxa eren regits per En Ramonet i En Casanovas, la cosa anava com una seda. Tenien la simpatia dels organitzadors, dels dirigents de tot Europa, i ens havien col·locat en un pla de primera categoria boxística.

D'ençà que ens duen les regnes els se-

nyors To i Aleu, comencen les patacadès. Lloat sia Déu, que aquesta que hem rebut, i en virtut de la qual hem d'estar sis mesos sense poder organitzar cap combat seriós, no serà la darrera. Els senyors To i Aleu estan destinats a fer més mal que una pedregada al si de la Federació i a l'afició a la boxa en general.

✽

A Brusselles s'acordà no anar-hi, contra el parer d'En Climent i d'En Casanovas, per tal de no gastar 750 pessetes que hauria costat l'assistència d'un delegat al Congrés de la I. B. U.

La federació té 6.000 pessetes en cai-

xa, i aquest dispendi, als ulls dels senyors Aleu i To, devia representar la ruïna de la casa. “Espanya — paraules textuales d'aquests senyors — no ha d'anar a defensar res al Congrés, i la despesa és inútil!” I tant! Ara s'ha vist ben clar que el no haver-hi assistit ens ha portat la suspensió de sis mesos ací i la de dos anys per València. Es ben bé allò de què els estalvis es mengen les estovalles. Es ben bé el criteri fenici aplicat a la direcció de la boxa. Jo no tinc el disgust de conèixer aquests estrafojaris directius, però no són pas usurers d'aquells que els agrada tenir els diners dintre d'un saquet per a anar a sacejar-los una estoneta cada dia tot menjant rosegons de pa sec?

✽

Es evident que als ulls de l'afició europea, les mides preses per la I. B. U. faran una impressió enorme. Mercès als senyors To i Aleu aquest càstig que se'ns ha imposat és una taca al nostre magnífic històric boxístic. Tot això els hem d'agrair, i si ara ens queixéssim, la I. B. U. ens podria dir, amb tota la raó, que ja que no havíem acudit al defensar-nos era perquè consideràvem que teníem culpa. Tant és així, que en l'ordre del dia del Congrés hi constava l'apartat següent a discutir: “Incidents ocorreguts a València amb motiu del combat Pistulla-Martínez”. Naturalment, si no hi anem, és perquè tenim culpa i no ens atrevim a anar-hi a defensar-nos. Així és

com ha interpretat la nostra abstenció. I això mercès als directius senyors To i Aleu.

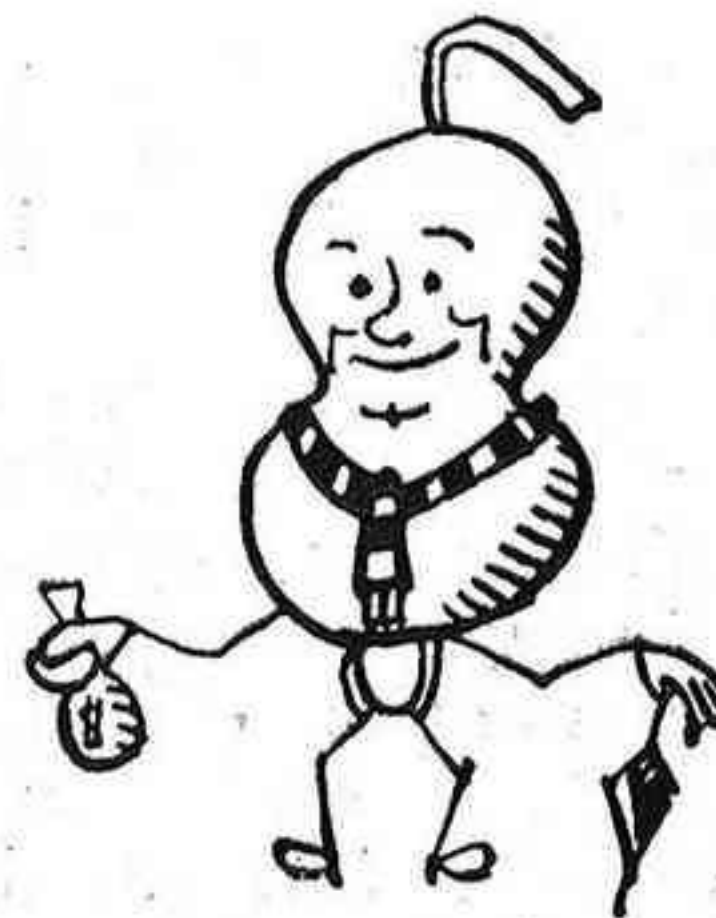
✽

Si s'hagués assistit al Congrés, evidentment, s'hauria pogut evitar el càstig. Heu-vos ací l'exemple de Txecoslovàquia, que tenia pendent un càstig per l'estil, a conseqüència de l'incident del combat Rotth-Nekolny, i assistint un delegat al Congrés se n'ha sortit amb una simple amonestació. Les bones paraules fan menjar als malalts. Per altra part, l'assistència al Congrés, ultra la justificació verbal del fet, hauria servit per a evitar el penill de les acusacions fantàstiques i fora de mida.

✽

En Ramonet, En Climent i En Casanovas, que ja fa anys que intervenen en la boxa i saben com s'han de tractar certes qüestions, estan disconformes amb el procedir d'aquests flamants directius. Ben clar han manifestat els seus criteris respectius d'oposició al procedir analfabètic dels senyors To i Aleu.

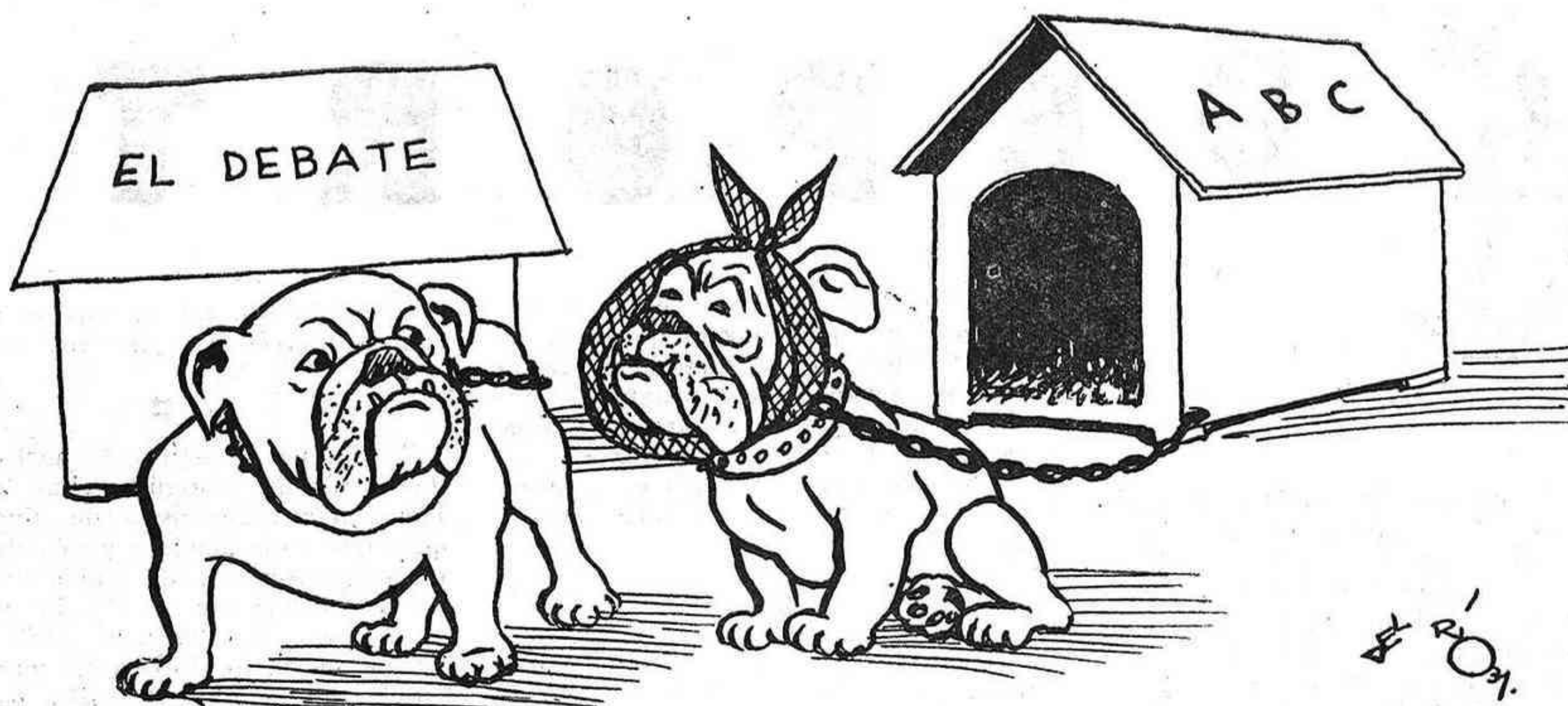
Per altra part, els organitzadors del Palace, En Tusell, no es recaten pas de dir, com és natural, que el càstig imposat per la Federació els trenca les combinacions dels programes pel mig. Hi havia probabilitats, gairebé la seguretat de posar en planta els combats següents aquest estiu: Flix i Gironès, amb altres adversaris, per als títols europeus, entre altres. No es poden dur a cap per la senzilla i poderosa raó que els senyors To i Aleu han volgut estalviar-se les 750 pessetes que hauria costat l'estada i l'assistència d'un delegat de la federació al Congrés de la I. B. U. Si no han fet el

negoci d'En Robert amb les cabres, que em pelin.

Conclusió: Els senyors Aleu i To, perfectes analfabets, que es creuen que la Federació de boxa és una barraca de vetes-i-fils o una barraca de cacauets tramussos, han de dimitir, i avui, per no esperar a demà, els seus càrrecs de la Federació. Si no ho fan ells o, en el cas contrari, no se'ls hi obliga, ni de la boxa ni de la Federació, d'aquí un quant temps no se'n cantarà gall ni gallina.

GOL-KIK

Els gossos de l'ex-amo

—Em sembla que aviat, si seguim per aquest camí, de nosaltres no en quedaran ni les cues!...

La temporada teatral: resum

Aquesta vegada, cal reconèixer que els teatres, especialment els catalans, no han estat de sort.

El passat diumenge plegaren l'"Espanyol" i el "Talia"; "Novetats" i "Romea" ho faran tot seguit; i francament, declarem que el públic els ha girat la cara (per no dir, com sempre, "els ha girat les espatlles").

Potser el que millor s'ha defensat econòmicament ha estat Novetats, tot just el que fins ara feia pitjor negoci... Indubtablement, l'èxit econòmic es deu a Josep Maria de Segarra, per la seva obra "La corona d'espines".

Als altres teatres no hi ha passat res, ultra l'haver emprès els respectius directius una intensa campanya a favor de les produccions estrangeres, contra els interessos morals dels autors catalans, ço que deixa, una vegada més, palesat que si al públic li dona la gana d'anar-hi, hi va, i que si diu "no!", aquest "no!" no el commou ni un terratrèmol, encara que sigui autènticament colombià, i en cobri la meitat l'empresari o director...

Resumint: que si s'haguessin estrenat obres catalanes solament, el negoci potser hauria resultat idèntic; però pitjor, no. Estrenant obres nacionals, sempre quedava el recurs d'estrenar sovintet, sense pagar exclusives ni assegurar un nombre determinat de funcions; a més, que, fent-ho així, aquests senyors que presumeixen de catalans haurien fet palès que no ho són solament de conveniència.

Ara començaran les "tournées", que, bescontant la de l'"Espanyol", seran una altra sèrie de fracassos; això, sí, "èxit" per ací i "èxit" per allà; però no en farem ni cinc de calaix. Pobret Teatre Català!

Consells gratuïts a comedians, autors, empresaris, etc., etc.

Als autors.—Que no escriguin comèdies de "cara al públic", perquè precisament el públic és qui ha de "donar la cara".

Als empresaris.—Que no abusin del teatre estranger, perquè ells han de viure de "pessetes" i no de "lliures"; que no es facin il·lusions.

Que no cobrin a mitges amb els autors, perquè l'autor

que estrena en aquestes condicions, ja sap que ven "gat per llebre".

Que presentin les obres amb més gust i dignitat artística.

Que no s'escoltin les primeres actrius, encara que siguin boniques, ni els primers actors, encara que sàpiguen "somriure"...

Als primers actors.—Que no facin "creacions", que no imitin Enric Borràs, que no segueixin els consells de la muller, que vesteixin a casa del sastre, i que vagin a veure pel·lícules modernes.

A les actrius (perdonin la manca de galanteria).—Bescontant la Roseta Hernàez, no n'hi ha una tan sols que aconsegueixi aparentar el que es proposa a força de vestits dolents i de mal gust.

No en tenen elles la culpa, tampoc, sinó els empresaris que les exploten artísticament; encara que entre elles n'hi ha que cobren bon sou, i tampoc no es saben vestir...

A esperar la temporada vinent. Potser la República ens portarà una mica de sort...

TIMONET

Cant de Maig

Quan el maig s'és presentat
en mig d'un pomell de roses,
a son torn, tot s'ha avivat,
i han pres més relleu les coses.

Ja a trenc d'alba, les aloses
tanta joia han saludat,
i s'han fies totes les noses
per deixar pas al temps grat.

Per les planes verdejants,
els blats troten onejants,
carregats d'espigues plenes,

fent contrast amb aquell foc,
que es desprèn del color groc
de ginesta, en les carenes.

J. PONS I MARTORELL

Capricis i paradoxes

LA GUERRA COMERCIAL

La guerra comercial d'Espanya contra Catalunya no ha passat d'ésser una falsa alarma. Una maniobra dels propagandistes monàrquics, que, com tota la resta de les seves maniobres pertorbadores, no ha reeixit. El mercat no s'ha alterat sensiblement. Els comerciants de l'altra banda de l'Ebre han seguit comprant a Catalunya, de la mateixa manera que abans, no per cap mena de simpatia especial, sinó perquè els resulta, sigui pel que sigui — aranzels, comunicacions, mà d'obra, etc.—, més econòmic. I el patriòtic és això: que el comerciant compri allí on li siguin fetes millors condicions, allí on li permeti de fer més guanys i de posar els productes al mercat, als preus més baixos.

Espanta, però, de pensar que hagués estat possible que la miserable maniobra monàrquica hagués reeixit. Espanta que, impulsats per un fals esperit quixotesc, els comerciants castellans s'haguessin deixat entabanar, o que els comerciants d'ací haguessin cregut que el boicot anava de debò. Es difícil, certament, de fer perdre el seny, fins a tal punt, als comerciants, de fer-los esdevenir, encara que fos momentàniament, tan desinteressats. Però imaginem-ho. Què hauria esdevingut?... Catalunya hauria patit molt. La fallida de moltes indústries era segura. La fam entre les classes treballadores hauria fet estralls. Paorós panorama!

Però, i a les altres terres hispàniques, què?... Com els hauria anat, quan ací haguessin començat a prendre represàlies?... En haver de comprar a l'estranger tot el que avui produeix Catalunya, la vida se'ls encariria enormement. Les classes populars i menestrals no sé com vestirien!

Altrament, a Catalunya arriba una enorme quantitat de paper imprès de tot Espanya, de Madrid, sobretot: Barcelona és, espiritualment, potser, el primer mercat de la península. Per poc que els catalans es sentissin exasperats, tots aquests paquets de pape-rassa serien retornats, intactes.

Una cosa semblant s'esdevindria amb els teatres. Barcelona, després de Madrid, és la ciutat que proporciona ingressos més sanejats a la Societat d'Autors Espanyols. Es pot dir que totes les companyies que no poden actuar a Madrid, actuen a Barcelona. Pels nostres music-halls, pels nostres cabarets, hi desfila la flor i nata del flamenquisme. I bé: aquesta vinya que, per als autors i per als artistes, són les nits brillants i generoses de Barcelona, s'acabaria el mateix dia que la guerra comercial comencés.

Potser algú dirà que això són minúcies, que no importen aquests sacrificats. Però per poc intens que fésim el boicot als productes de la terra, als productes espanyols que no poden ésser exportats, per la seva baixa qualitat o per la por que d'anar massa lluny hi arribessin avariats, és probable que molts agricultors se n'anesin per sempre a la ruïna. Catalunya,

poble tant com industrial, agrícola, pot, fet i fet, passar-se de l'agricultura de Castella.

Altrament, quan a Barcelona, en represàlia, comencessin a no donar treball als espanyols no catalans, quan hom comencés a expulsar-los dels comerços i dels tallers on avui treballen, quin nou problema més anguniós no es presentaria per Espanya!

Es tan vil, és tan baixa, però, aquesta idea d'una guerra comercial entre Catalunya i Espanya, que fins repugna d'examinar les conseqüències que tindria. Es tan estúpida, que només es pot ocórrer a un cervell borbònic o borbonitzat. Es més estúpida que la guerra de les armes, i acabaria també inevitablement en sang.

Es clar que si és estúpida, és també sortosament impossible. Si hi hagués un moment en què els comerciants es deixessin entabanar, la solidaritat, no ja espanyola, sinó internacional dels obrers, fóra prou forta per impedir-la. Ara que, naturalment, la intervenció obrera en aquesta qüestió donaria uns resultats ben diferents del que uns comerciants i uns monarquistes, vesànics tots plegats, sospiten.

DOMÈNEC GUANSÉ

**Demà, dissabte, no deixeu de comprar
"LA CAMPANA DE GRACIA"**

Consells de l'avi

—La República no la defensis amb crits ni extremismes; defensa-la amb energia; i ja n'hi ha prou.

La bona amistat

Diuen que els amics són per a les ocasions. Això ho diu tothom, i quan ho diu tothom, és que deu ésser cert. Sí, sí: els amics són per a les ocasions... i les ocasions són els compromisos: els compromisos de cinc duros per amunt. Un amic que no et deixi cinc duros—si te'n deixa més, millor—, no és un amic: és un trasto, però un trasto per al recambrió dels malendregos.

Jo en tinc un, d'aquests amics, l'amic que no deixa cinc duros. No sé si és conseqüent en altres coses; però en no deixar diners sí que ho sé: n'és, n'és tant que fa fàstic. Aquest amic el trobo de tant en tant: al cafè, al cine, al teatre, al tramvia.

A ell no li interessin les meves coses ni a mi m'interessin les d'ell. Però ens preguntem sempre per les nostres còses, com si ens inspiressin un interès veritable. I ens abraçem amb cara d'alegria, com si l'alegria fos autèntica i... i després cadascú se'n va pel seu cantó i no ens recordem l'un de l'altre fins que ens tornem a veure.

L'altre dia vaig trobar-lo. Hom troba amb més facilitat un amic que una cartera. Aquest dia del qual els parlo, el pobre home, en trobar-me, no estava de sort. Jo estava en un mal moment: necessitava diners. Els necessitava, ja poden suposar per què: perquè no en tenia. Si n'hagués tingut, ja no els hauria necessitat.

Ell, únicament ell, el meu amic, podia salvar-me.

En veure'm, hi hagué per part d'ell les abraçades i l'alegria de sempre.

—Quina casualitat!—vaig dir-li. —Em véns molt bé.

—Què et passa? — I ja no estava tan alegre.

—Necessito cinc duros. Me'ls vols deixar? Els tens?

—No... Aquí, no. — I d'alegre, ja no n'estava gens. —

Aquí no els tinc.

—I a casa?

—A casa, tots bons; gràcies.

I em vaig quedar sense els cinc duros.

Definitivament, el nostre Ajuntament s'ha preocupat de la venda ambulants. I s'han donat ordres a les Tinències d'Alcaldia per tal que, d'acord amb els Inspectors d'Arbitris, es perseguixin tots aquests camàlics, cira-botes, afiladors o esmolets, i fotògrafs que, sense permís ni haver pagat drets de cap mena, es dediquen a exercir les seves indústries pels carrers de la ciutat.

Ja fa temps que feia falta aquest acord. Però que s'acordés seriosament, eh? Perquè pel nostre Ajuntament sempre ha existit el propòsit de perseguir els venedors ambulants, i no n'han pogut sortir mai. Sembla que les ordenances municipals siguin papers mullats. Ho semblen, i ho són. Contràriament, no sabríem com podria ésser possible que hi haguessin unes ordres que prohibissin la venda pels carrers, i d'un cap a l'altre de la Rambla—citem per cas—ens trobéssim amb: venedores de globus pels infants, diaris, gossos, cartes, bastons, cordons, joguines, flors, dècims, postals, retrats, emblanquinadors, camàlics, i més cira-botes que en cap altra part del món, corbates, pintors de retrats i pintes, etc.

Si tota aquesta gent pagués un permís, els impostos de l'Exposició podrien rebaixar-se, certament.

No ens oposem a què un home vulgui guanyar-se honradament la vida. Preferim aquests als enganya-pagesos. Però cal tenir en compte que tota aquesta indústria ambulants fa la santíssima als establiments que no poden viure amb tants d'impostos municipals i governatius. I ara que s'ha donat de moda l'establir-se al mig del carrer abusant de la benvolença dels agents municipals, els botiguers les passen més negres que mai.

El nostre Ajuntament ha de tallar d'arrel aquest mercat dels nostres carrers. Contràriament, aviat veurem vendre-hi orxata valenciana, productes farmacèutics i mobles i tot. Cal que qui vengui al carrer, tingui un permís, i que aquest permís no s'atorgui a gaire gent. Altrament, no hi guanyaríem pas res.

I cal que els urbans facin servir la porra. I les cordes i tot. Sobretot, per aquestes dotzenes de cira-botes, bruts, malcarats, i més malparlats encara, que es prenen la via pública per una plaça de braus i que mortifiquen i insulten el pobre que cau a les seves embetumades mans.

Quan els nostres carrers estiguin nets de tota terregada, Barcelona haurà guanyat en ciutadania. Però per això, cal que l'Ajuntament faci fer un xic d'esport als guàrdies, ordenant-los un límit de detencions diàries, per abaixar la panxa que crien i adreçar l'os de la seva esquena.

El seny barceloní

Tot el maquiavèlic pla que havien preparat els monàrquics per dimecres de la setmana passada, va fracassar rodonament davant del seny barceloní. És indubtable que ells esperaven ací una segona edició del juliol de 1909, però els ciutadans de Barcelona, els ciutadans d'avui, els que han vist passar vint-i-dos anys més damunt les seves testes i els que sols tenen un lleuger record del que fou la "setmana tràgica", amb tots els edificis religiosos cremant, i els lladres saquejant-los, no s'han deixat enganyar.

El poble conscient ha vist ben clara la maniobra, i no s'ha deixat portar per les notícies tendencioses que entre dilluns i dimarts i molt majorment el dimecres esmentat es cuidaven de donar—com a ordres—per telèfon, els agents a sou dels monàrquics. I no va fer-ne cas, perquè comprenia perfectament que no era cremant uns edificis com anava a guanyar una causa. Avui són comptats els qui estan obsessionats per la follia destructora, sortosament. No preocupen gaire unes dotzenes de temples i convents, si hom té la seguretat que els seus moradors van a ésser posats dintre la llei de la nació. No són les pedres i façanes arquitectòniques les que fan ombra, sinó els qui es reclouen dins. No són els closos, sinó els qui hi viuen, els qui—en part—han adoptat una posició contrària al seu ministeri.

Per això, doncs, hem tingut la més immensa joia en veure l'actitud expectant del poble davant d'aquelles monges i frares abandonant les seves cases, prevenint-se contra els rumors circulats.

Altres ciutats espanyoles varen ésser sorpreses per les turbes. Les columnes de fum s'aixecaren cap al cel claríssim de la República naixent, i bells edificis caigueren voltats per les flames. Els homes de la religió catòlica poden donar-ne gràcies als seus amics monàrquics. Ells, tan sols, encengueren la guspira de l'odi. Sobre ells ha de caure tot el pes de la responsabilitat. No en té la culpa el poble ni la mitja dotzena d'exaltats que els secundaren.

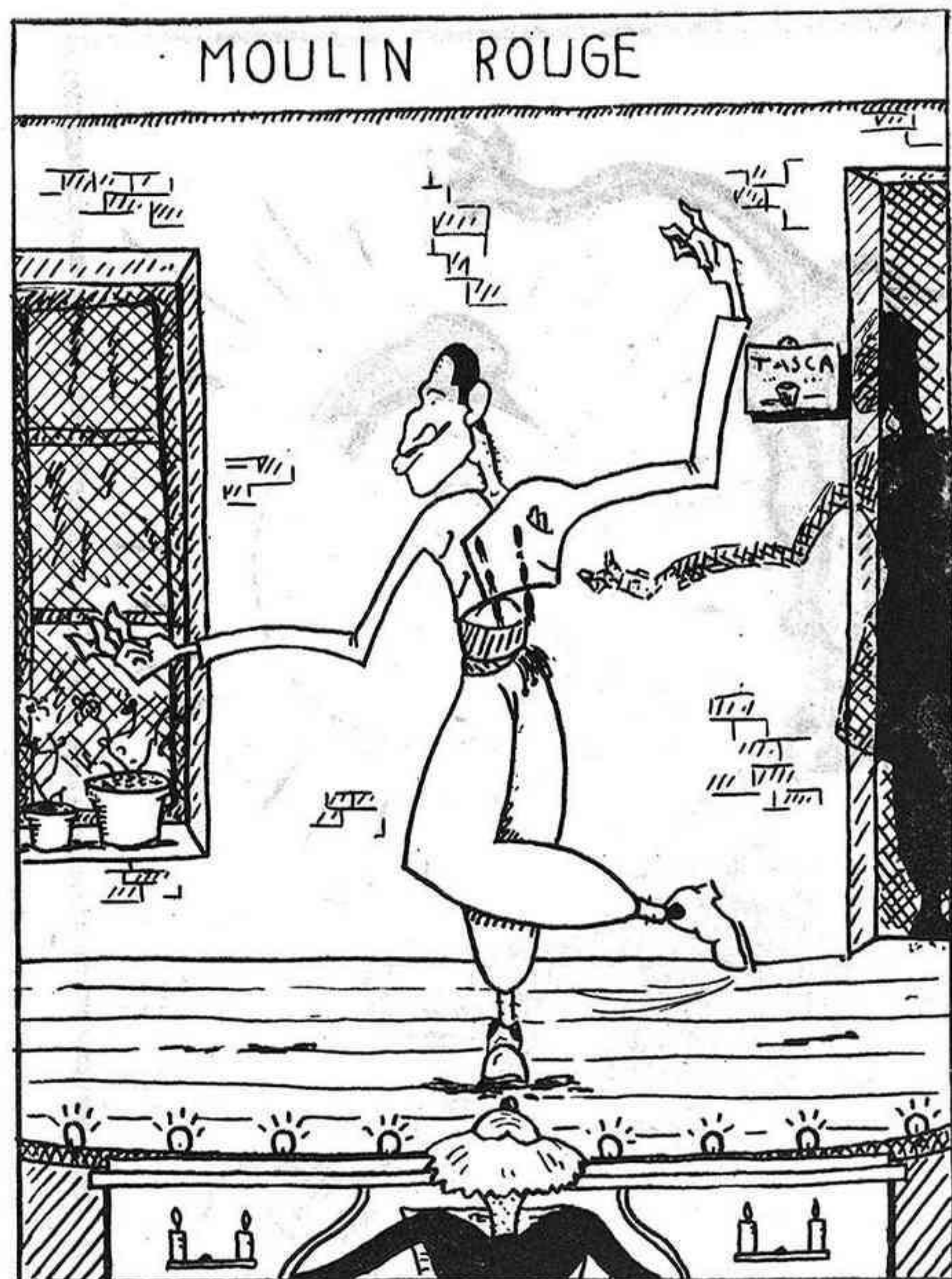
DOMÈNEC DIUMENGE

Els republicans d'ara

— Apa, nois, que és molt pacífica i es deixarà munyir!...

Com acabarà En Cametes

—Què te quieres apostar que hasta Martínez Anido s'haurà fet republicà?...

Art i Artistes

SALA PARÉS

Estem a les acaballes de les Exposicions, però l'any pictòric, si segueix com ara, es clourà amb èxit com pocs. La setmana passada ja vàrem haver de lloar un pintor bo; ara arriba el torn de parlar d'En Joan Seix, i gairebé canviant el nom podríem fer que servís la mateixa impressió que aleshores donàvem.

Jove, pinta modernament, com li escau, sense claudicar en banalitats ni encatronar-se amb classicismes passats. Té un estil ferm de pintor assabentat, un colorit personalíssim i una tècnica impecable; i tot junt fa que En Seix sigui un valor positiu ja avui, i que va camí d'imposar-se entre els mestres de la moderna pintura catalana.

* * *

Un conjunt digne de veure és el que presenta l'Agrupació d'aquarellistes de Catalunya en la seva exposició anyal.

En parlar d'una manifestació en què hi prenen part una quarantena de pintors, molts dels que per si sols són dignes d'un estudi extens, per força ens hem de limitar a una impressió de conjunt.

Aquesta és de satisfacció per la quantitat i la qualitat de les obres exposades, algunes amb característiques encontrades, però totes d'un mèrit positiu. Cal remarcar les aquarelles d'En Sabater Jaumà, un dels valors més fermes dintre l'especialitat; un estudi de nu d'En Rafael Estrany,

que acredita d'artista l'autor; i les obres d'En Roig Enseñat, Mensa, Apelles Mestres i F. d'A. Planas, que constitueixen lo més sobresortint de l'Exposició.

GALERIES LAIETANES

Deixant de banda el mèrit artístic dels dibuixos de N'Alexandre Cardunets, sols pel seu valor documental en la història de Barcelona, caldria enlairar-los. Es tracta d'un dibuixant-pintor popular, més que conegut, a casa nostra, perquè calgui detallar la seva manera de fer; enamorat de la ciutat vella, porta al paper els recons i perspectives barcelonines amb fidelitat, servant-los tot l'encís de l'ambient.

La tècnica és indiscutible, i com a pintor de paisatges mallorquins no desmereix dels millors que han copiat les meravelloses cales de la illa daurada.

BORIEL

Exposició J. Segrelles a Nova York

Sota el patronat de l'ambaixador d'Espanya, senyor Padilla, s'ha organitzat una Exposició d'obres del notabilíssim pintor Josep Segrelles.

No en dubtarem gens, de què Segrelles, amb el seu art, s'obriria pas a Nova York, i allí on anés, i ens en congratulem dels seus èxits, ja que L'ESQUELLA DE LA TORRATXA compta amb alguna plana d'apreciable valor artístic d'En Segrelles.

Dita exposició està composta de 54 obres d'art, que segurament assoliran un gran èxit.

Segrelles ha triomfat i ha obtingut un esplèndid contracte d'una empresa periodística perquè les seves planes siguin les úniques que reproduïxin la labor magnífica del popular Segrelles.

Estudiantina

—Per treure «sobresalient», no diguis, com l'altra vegada, que ets monàrquic.

Ha mort la vídua d'En Salmerón

Ha mort, a Madrid, als 95 anys, Catarina García, vídua de Nicolau Salmerón i Alonso.

Diuenge es verificà l'enterrament amb perfecte ordre per part del públic, que aplaudia el pas del cotxe mortuori.

Presidí l'enterrament el Govern, amb Alcalà Zamora al cap, i l'Ajuntament.

Alcalà Zamora, després del sepeli, pronuncià un sentit discurs enaltint els mèrits de la morta i de la figura d'En Salmerón, el seu espòs il·lustre.

El nostre més sentit condol per la família.

COMIC

En aquest teatre, En Giró ha trobat la pedra filosofal amb "Viva la República!". Cada dia hi va més gent; l'obra s'ho mereix, i els intèrprets també; En Castrito, un dels millors actors còmics que tenim, fa partir de riure la gent; la Blanquita Pozas, cada dia més artista; En Romea, bon director, ha posat l'obra amb molt amor; Amparito Perucho, que llueix un vestit abillada de "L'Esquella", de molt bon gust; i com que ella és una xicota tan formosa i ben plantada i cada dia ho fa millor, ens fa quedar molt bé; tant de bo que la nostra "Esquella" fos de carn i ossos com ella, i la poguéssim tenir sempre al davant nostre, que així els articles ens sortirien millor.

Felicitem l'empresa per tan bona adquisició, i proposem que no la deixin sortir mai més del teatre Còmic, nomenant-la "actriu adoptiva" de la casa.

GOYA

"Pepa Doncel" és el títol de la comèdia de Benavente que acaba d'estrenar Lola Membrives. "Pepa Doncel" és el nom de la protagonista, una dona que ha fet tronar i ploure, una dona d'escàndol i aventura que, en l'últim grau de la maduresa, s'ha retirat a la vida honesta i respectable en una ciutat de província. Aquest nom de "Pepa Doncel", de suggerències híbrides i hermafrodites, dóna un to marcadament picant a la comèdia. A més a més, al costat de la ex-cocotte, hi apareix un bisbe. Un bisbe i unes marqueses—aquestes marqueses a les quals tan aficionat és Benavente i que intervenen en la majoria de les seves comèdies—, i un senyor un xic tarambana, però bona persona en el fons. Amb aquests elements ha confeccionat una comèdia de les quals el públic—el bon públic burgès de Madrid i Barcelona—en diu atrevides. Perquè Benavente, encara que sembli estrany, té fama d'atrevit. Però val a dir que sols en té la fama. Autors d'atreviments—de nobles atreviments—són Lenormand, Gantillon, Wedekind, O'Neill. Benavente, que té comèdies dignes d'elogi—"Señora ama" i "El hijo de Polichinela" entre elles—, és, en general, un autor de vol baix.

Lola Membrives interpretà força bé el tipus de la protagonista, que no és ja cap joveneta.

La resta de la companyia, molt entonada, molt discreta.

ROMEA

"La roda de la fortuna"—títol que anunciava Millàs-Rau-rell en l'edició de "Tela de somnis" com una de les seves properes obres de teatre—és el títol que Avelí Artís ha posat a

Els fills de Sant Ignasi

—Ens quedarem?... No ens quedarem?...
Em sembla que no ens quedarem!

la seva última comèdia. La última comèdia d'Avelí Artís, segons pròpia confessió de l'autor, no és res de l'altre món. Molt ben vista l'autocrítica, molt justa.

"La roda de la fortuna" és una comèdia senzilla, sense complicacions. L'autor, segons sembla, no ha volgut fer més que una comèdia burgesa, perquè el públic passi l'estona.

La intenció no pot ésser més humil, més modesta. I la comèdia, també. Es una d'aquelles comèdies que, si no entusiasmen, tampoc no fan enfadar; una d'aquelles comèdies que hom oblida amb facilitat.

Sempre és un avantatge.

La interpretació, força correcta.

Per avui hi ha anunciat el benefici de la gent! Maria-Lluïsa Rodríguez.

Xafarderies teatrals

ENDEVINA QUI T'HA TOCAT!

Al Paral·lel hi ha un galan jove que "castiga" totes les velles que concorren al seu teatre, i fins alguna jove de segona mà i tot. Sabeu qui és? Mireu el retrat: Té el cap gros, les orelles tan grans que semblen continuació de les ales del barret. Els ulls sempre inflats, com si s'alcés del llit a cada moment. Té l'aspecte de gitano de Reus. Parla brut en privat, i en escena amb veu d'encostipat. Oi que ja sabeu qui és?

Hi ha un actor al Paral·lel també, que menja més que un arbitri; fa els èxits personals cridant més que un al·taveu, i quan fa el gènere còmic, s'abandarra com un ex-ministre.

Sabeu qui és?

Hi ha un còmic al "Novetats" que parla amb veu metàl·lica, com si ho fes de dintre d'un galliner. Té aspecte de pocs amics, i quan va mudat, sembla un soci de "La Dàlia" de Montmeló.

Sabeu qui és?

Hi ha un còmic al Talia que té veu de granota encostipada o de rot de cazalla: remena el cap com si fos un "sonajero"; no té una dent en son lloc, i quan riu, de lleig, fa por.

El coneixeu?

Hi ha un còmic al Romea que té cara d'ocell fregit; vol ésser senyor, i no ho pot aconseguir, i sent unes formidables simpaties per L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

El coneixeu?

Al mateix teatre hi ha una actriu que sembla un compàs d'arquitecte, i un actor que sembla un compàs de... espera.

Els coneixeu?

També hi ha, al "Romea", un autor, que fa de guarda de corps, amb aspecte d'elefant neurastènic, que quan parla, llença capellans, i té un gest tan delicat, que fa un estrany conjunt amb la seva corpulència.

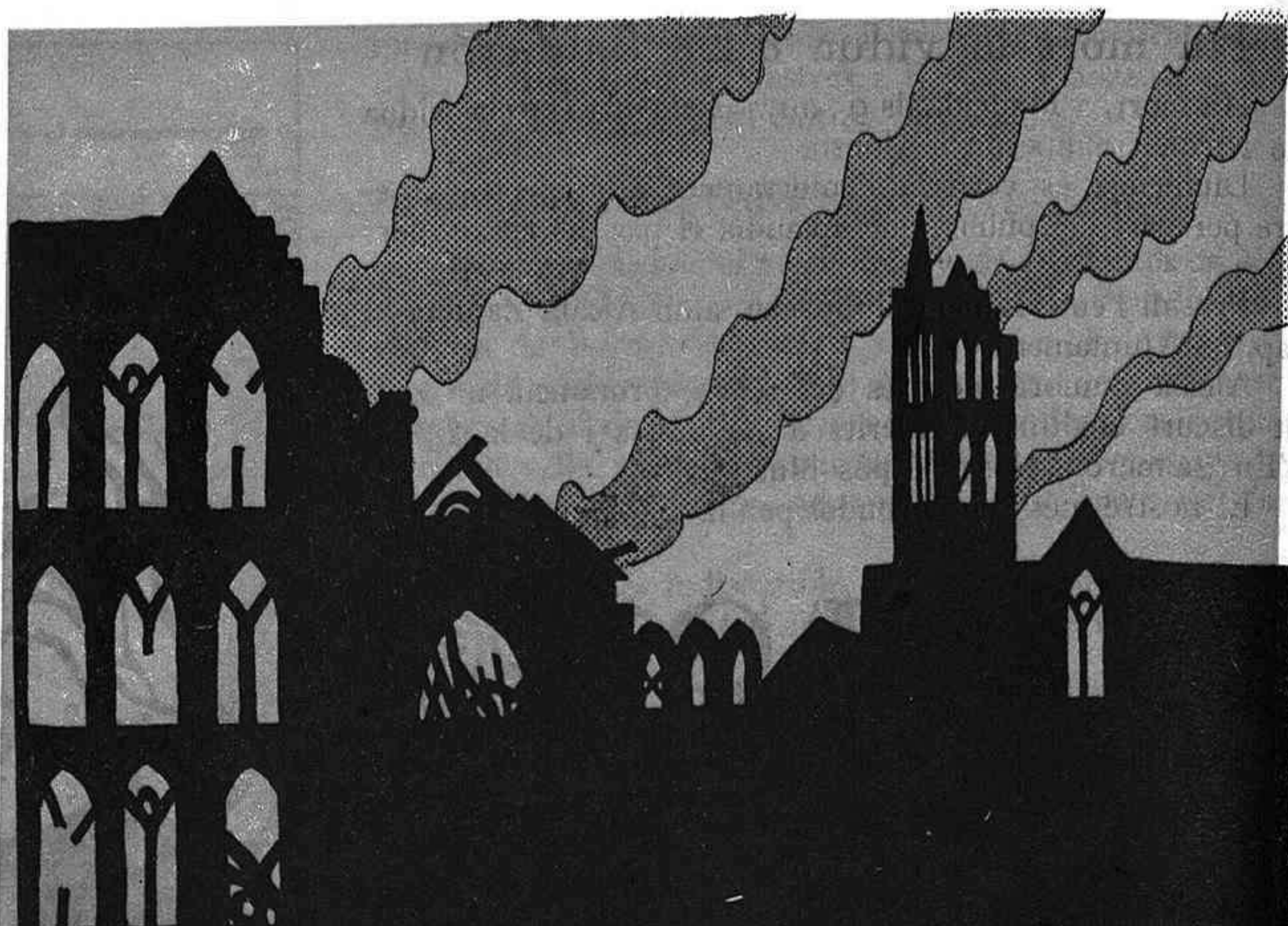
Sabeu qui és?

Al "Talia" hi ha una actriu que té una avellana al nas, que quan li grani, li ha de donar feina... L'esmentada actriu deu ésser sensiblement impressionant, car el cabell tan aviat se li torna ros com negre.

No guanyarà per espants, per pocs que en tingui.

Hi ha un empresari que abans cuinava plats per als que tenien gana, i ara cuina guisats que no hi ha qui se'ls mengi.

Hi ha un empresari que abans era cirabotes, i ara, així que algú tracta de fer valer els seus drets, li diu, mirant-lo de dalt a baix: "De senyor se n'ha de venir de mena". No sabem per què no hi afegeix "de porc".

La crema d'aquests dies

—Pagant el que sigui, acabeu-me'l de cremar: Així semblaré més víctima.

"La Vanguardia", que, com és sabut, tarda dos dies a publicar les notes gràfiques, ha obtingut darrerament el seu més gran èxit informatiu, publicant en l'edició del 13 de maig una fotografia de dos "condes" espanyols escoltant davant la ràdio un discurs del senyor Alcalà Zamora.

I el discurs va ésser radiat quaranta-vuit hores abans!

✽

Va a publicar-se una llei contra els ganduls.

Ja ens agradarà llegir-la, perquè aquesta és una malaltia crònica per molta gent.

I de difícil guariment.

✽

El governador ha dit que faria una llista de gent indesitjable.

Si repassa la col·lecció del nostre setmanari, no tindrà tanta feina. Els hi trobarà gairebé tots.

XIRINOLA

La trinitat de l'ordre

—Vaja, que amb l'escàndol que hem fet aquests dies, ens hem portat d'allò més bé!

L'ESQUELLA, quan les circumstàncies ho han permès, ha anat treient caretes.

✽

A Madrid, els monàrquics, per tal de lliurar-se d'alguna càrria, s'han vist obligats a vestir-se d'obrers.

Cal tenir en compte, però, que són els mateixos gossos amb collar diferent.

I les robes humils, portades per ells, són embrutides.

✽

Dijous de la setmana passada va honorar-se la memòria del doctor Martí i Julià, retolant novament el carrer que portava el seu nom i que la Dictadura canvià per un altre, com en molts casos.

Ja en tenim dos: Verdaguer i Callís i Martí i Julià.

Cal, ara, emprendre la tasca i no deixar de mà la nomenclatura dels carrers de la ciutat.

El del general Arlegui, per exemple.

✽

Les autoritats de Catalunya no han mirat gaire prim en la gent que han posat al seu costat. N'hi ha que no mereixen

Cal fer el cap viu. L'oferiment d'uns serveis o d'una suma per una subscripció, ha d'ésser negada si qui ho fa és un traïdor a la causa de Catalunya i de la República.

✽

“El Carretero Audaz” — un “soi-disant” “caballero”, amic d'un altre “carretero” igualment audaç, el general Primo de Rivera — ha publicat un llibre nou — un feix de bestieses, naturalment...

Els dos “carreteros”, diem, eren bons amics: els dos tenien un semblant deliri de grandeses, de casticisme i de sicalipsis...

✽

El Director general d'Ensenyament de la República ha dit

que el govern atindrà primerament la construcció d'unes 25.000 escoles.

Construir, construir...

Això és el que cal!

✽

Diuen que Unamuno, a Bilbao, va pronunciar un discurs en basc.

Molt bé! Però, ¿i allò de l'espigarda?

✽

L'ex-rei — ha declarat el ministre d'Hisenda — havia convertit gairebé la totalitat de la seva immensa fortuna en valors estrangers, contribuint així, en gran escala, a la depreciació de la divisa nacional.

—República?... Monarquia?... — es deia després cínicament el Borbó. — Tant-se-val! El cas és salvar... els meus milions!

S. C.—La poesia és molt defectuosa. La prosa, malgrat ésser millor, no pot ésser tampoc publicada.

J. S. F.—Lamentem que la nostra decisió de no publicar el vostre treball us condenni a no fumar. Tanmateix, però, no hi perdreu pas gaire. Es tan dolent, el tabac... de l'Arrendatària!

D. V. M.—Tot i que de poesies en publiquem poques, mirarem de complaure-us.

R. F. J.—El sonet és molt defectuós de consonant. L'altra, la guardem, però devem dir-vos que tenim coses de major interès que els versos.

J. C.—Anirà a les “Cartes de fora” de “La Campana”.

E. B.—El vostre original no és publicable.

J. P. B.—Us diem el mateix.

Impremta “L'Esquella” i “La Campana”, Om, 8, Barcelona

ESPECTACLES

TEATRE CATALÀ ROMEA

Companyia VILA - DAVI

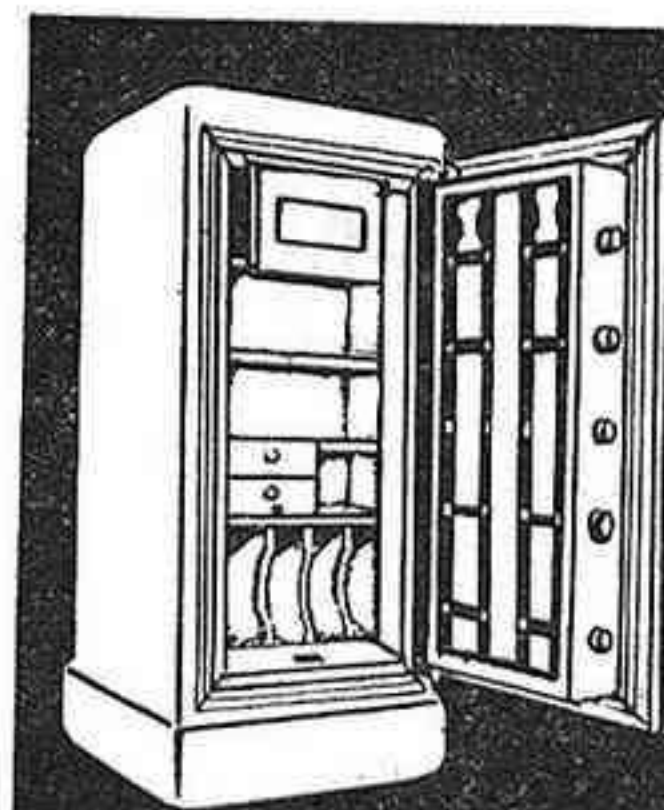
No deixeu d'anar al Romea a veure

LA RODA DE LA FORTUNA

3 actes de comèdia d'AVELÍ ARTÍS

A RIURE, A RIURE

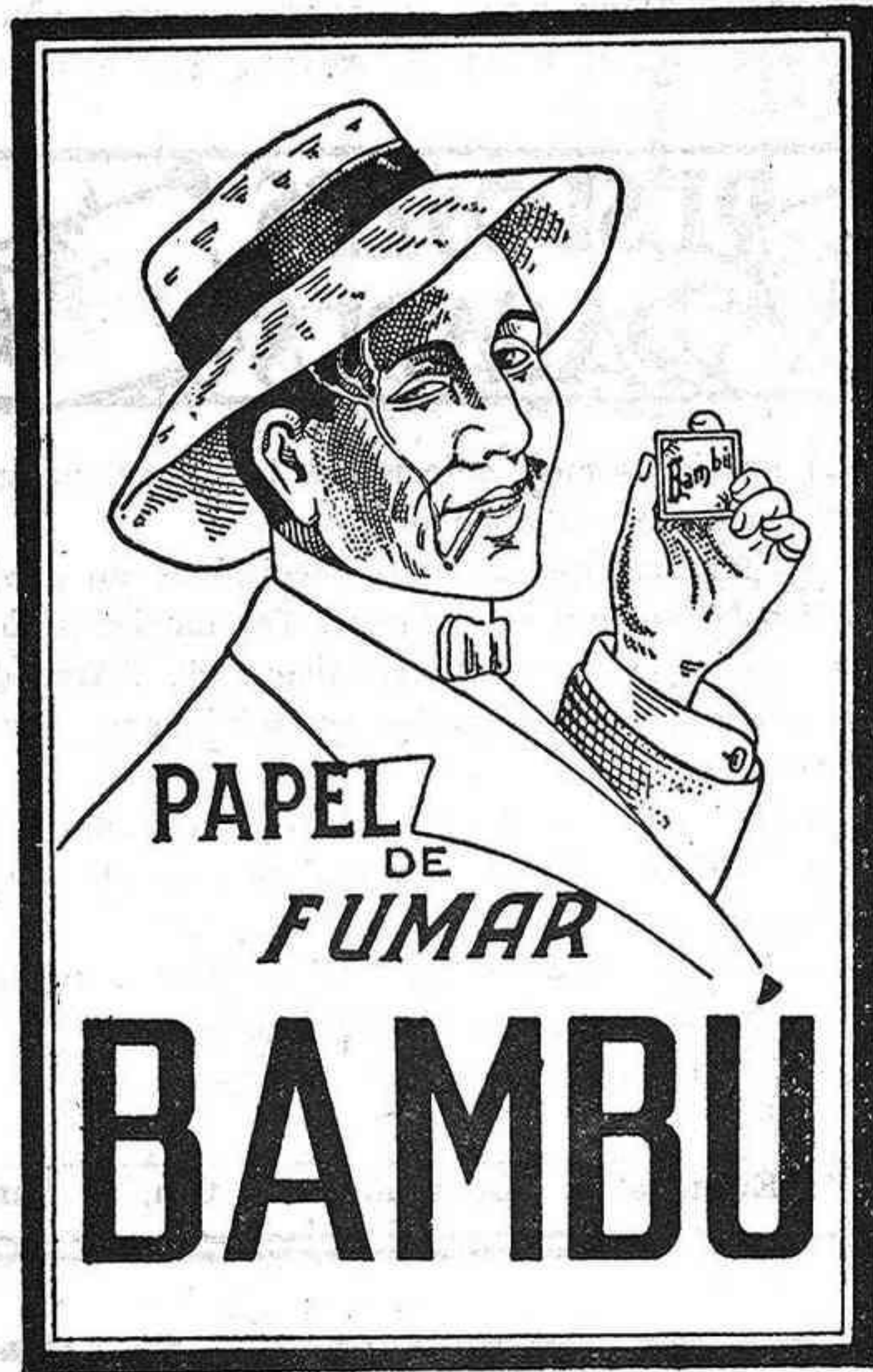
EXIT CLAMORÓS

ARQUES “SOLER”

INCOMBUSTIBLES E IMPERFORABLES AMB EL SOPLET

ALDANA 3 i 5. BARCELONA TELEFÓN 31853

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Solvré. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sifilis* (avariat), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Solvré, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmentant totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polusions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les *Gragees potencials* del Dr. Solvré. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventesa, per tota mena d'excessos (vellis a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sòkatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentoliment, tractament i guariment de les dites malalties.

Si voleu menjar bé
aneu al restaurant

GRILL-ROOM

ESCUDELLERS, 8   Lloc predilecte
dels gurmets

Els millors discos
són els de

La Voz de su Amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Demaneu-los per tot arreu

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

F. PUJOL I ALGUERÓ

Del nostre excursionisme

Preu: 2 pessetes

JOAQUIM M.ª BARTRINA

Del cap i del cor

(Idees i pensaments d'un gran escèptic)

Preu: 5 pessetes

JAUME PASSARELL I ANGEL S. ESCÓ

Vida, obra i anècdotes d'En Rusiñol

Preu: 4 pessetes

LLUÍS CAPDEVILA

La pecadora (2.ª edició)

Preu: 4 pessetes

IGNASI IGLÉSIES

Les garses Sisè volum

CRÍTIQUES

L'home de palla

Preu: 5 pessetes

JAUME PASSARELL

Cent ninots i una mica de literatura

Preu: 10 pessetes

FRANCISCO PI Y MARGALL

Las nacionalidades

Precio: 7,50 pesetas

GONZALO DE REPARAZ

Alfonso XIII y sus cómplices

(Memorias de una de las víctimas)

Precio: 8 pesetas

COMANDANTE FRANCO

Madrid bajo las bombas

Precio: 6 pesetas

FERMÍN GALÁN

Nueva Creación

Política ya no sólo es arte, sino ciencia

Precio: 3 pesetas

CAPITÁN CLARIDADES

Fermín Galán y su Nueva Creación

«Esta es la firma que con más gusto estampo, porque, convencido de que la República es el régimen que más conviene a España, espero que mi sacrificio no será estéril.» (Palabras del capitán Galán al firmar su sentencia de muerte.)

Precio: 3 pesetas

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorguen descomptes

PERTENEDOR DE LA BIBLIOTECA
MUSEU DE LA CIUTAT DE BARCELONA

No voleu un rei?

—Aquí els oferim aquest, que és l'únic que pot arreglar la situació.